

TEKST //

TORBEN ELSIG-PEDERSEN, REDAKTØR

Norge går foran med standard for god vejledning

Et "nationalt kvalitetsrammeverk" sætter i Norge tydelige rammer for, hvad man kan forvente af karrierevejledningen. Herhjemme er rammerne for vejledningen mere diffust beskrevet. Måske er der inspiration at hente fra naboerne i nord i bestræbelserne på at skabe en stærkere vejledningsprofession, der er fagligt og etisk funderet.

Hvad kan man præcist forvente, når man som vejledningssøgende modtager karrierevejledning. Hvilke kompetencer er i spil i vejledningsrummet og hvilket fagligt og etisk fundament står vejlederen på? Udover en overordnet lovgivning og nogle frivillige etiske vejledningsprincipper, så er der i Danmark ikke fælles og bindende standarder eller rammer for vejledningen. Men det kan måske være en god idé at indføre, hvis vejledningen skal stå stærkere som profession og have større gennemslagskraft for at indtage en nøglerolle i politiske dispositioner.

I Norge er der udviklet et nationalt kvalitetsrammeverk for karrierevejledning. Dette giver karrierevejledere et fælles udgangspunkt for at arbejde med kvalitet i karrierevejledningen. »Kvalitetsrammeverket« beskriver hvad der er god praksis og hvad der er kvalitet i karrierevejledning. Det betyder, at der på tværs af sektorer, skoler og institutioner er en fælles forståelse af, hvad man kan forvente af karrierevejledning,« fortæller Anne Holm-Nordhagen, der er lektor på Universitetet i Sørøst-Norge og har deltaget i udviklingen af Kvalitetsrammeverket for karrierevejledning.

En nationalt defineret ramme eller standard for karrierevejledning betyder, at vejlederne har et samlet fun-

dament at stå på. Det betyder også, at det er nemmere at definere, hvad vejledning egentlig er og hvad man kan forvente af vejledningen.

Stat og praktikere involveret

I Norge var det de statslige myndigheder med udgangspunkt i Kunnskapsdepartementet, som i 2016 besluttede, at der skulle udarbejdes et nationalt kvalitetsrammeverk. I årene efter er rammerne udviklet og beskrevet gennem involvering af flere sektorer og med praktikere fra vejledningsfeltet tæt på processen. Undervejs er standarder og ideer testet af i praksis, så der var større sandsynlighed for, at det endelige resultat både kunne være brugbart og reelt vinde indpas blandt vejlederne.

Danske Rie Thomsen, der er professor i karrierevejledning, har deltaget i det norske udviklingsarbejde som fagekspert. Hun mener nogle fælles faglige standarder også i Danmark vil kunne give vejledning mere legitimitet og placere vejledningen mere centralt i den politiske prioritering i løsningen af samfundets udfordringer.

»Vejledningens potentiale er generelt overset og underprioriteret i Danmark for tiden.

Der er flere forskningsprojekter og undersøgelser fra DPU og EVA som peger på, at en styrkelse af vejlednin-

gen er nødvendig lige fra folkeskole til ufaglærte.«

Et nyttigt værktøj

Målet med det norske kvalitetsrammeverk er, at det skal være et nyttigt værktøj for udvikling af kvalitet både for praktikere i vejledningen, ledere, fagfolk og administratorer i alle sektorer, der arbejder med karrierevejledning.

Den norske kvalitetsstandard består af fire områder, som sætter nogle klare mål for karrierevejledningen. Områderne er kompetencestandarder, etik, karrierekompetence og kvalitetssikring.

»Det er vanskeligt at tale om kvalitet uden at definere kompetencer. Derfor har vi defineret og drøfter løbende, hvilke kompetencer vejlederne bør have. Vi skal naturligvis have blik for, at lærere, vejlederne i skoler, vejledere i jobcentre mv. arbejder med forskellige målgrupper og med forskellige mål, men når deres arbejde handler om karrierevejledning, er der nogle rammer, som er fælles for dem. Der er således tale om en faglig standard, men ikke om formelle krav fastsat af myndighederne,« siger Anne Holm-Nordhagen.

Nye krav til vejlederne

Men med tiden kan de nationale standarder for karrierevejledning godt ▶

>> Det er vanskeligt at tale om kvalitet uden at definere kompetencer. Derfor har vi defineret og drøfter løbende, hvilke kompetencer vejlederne bør have.

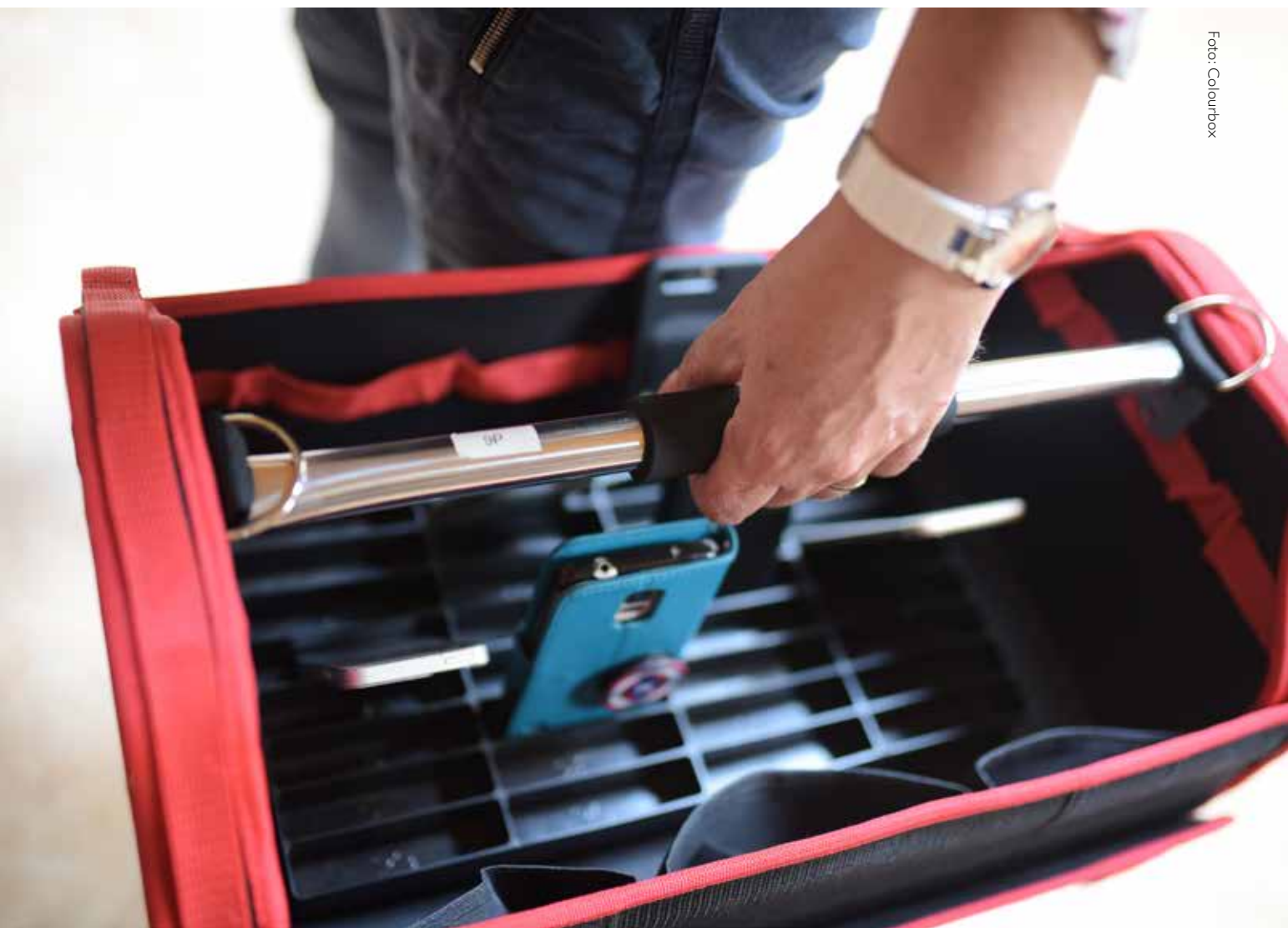

Foto: Colourbox

I Norge stilles krav om, hvilke redskaber vejlederne skal have i værktøjskassen. Måske er tiden også inde til nogle standarder for, hvilke kompetencer danske vejledere skal have. Professor i karrierevejledning Rie Thomsen åbner i hvert fald for, at nogle fælles faglige standarder også i Danmark vil kunne give vejledning mere legitimitet og dermed placere vejledningen mere centralt i den politiske prioritering.

»» For os er det vigtigt, at værdier ikke er noget, der ligger i en skrivebordsskuffe. De skal være levende og genstand for refleksion, så det har betydning for praksis.

tænkes at stille flere krav om formel uddannelse til vejledere.

»Vi ser nu, at nogle begynder at kræve, at man skal have uddannelse for at kunne varetage karrierevejledning. Det er ikke et formelt krav endnu, men den faglige standard er naturligvis også under udvikling,« siger Anne Holm-Nordhagen.

Det norske Kvalitetsrammeverk er således med til at underbygge vejledningsprofessionen som et professionelt fagområde.

Det kan have positiv betydning for vejledningens anseelse.

Danske Rie Thomsen mener, at et kvalitetsrammeverk for vejledning har stor betydning og bestemt er en retning, som vi bør arbejde hen imod i Danmark.

»Det styrker professionaliseringen ved at sætte ord på professionens arbejde og centrale værktøjer og begreber. I Norge har Uddannelsesministeriet stået for udarbejdelsen af kvalitetsrammeverket og samarbejdet tæt med både praktikere og forskere. Det giver et stærkt forankret rammeværk som understøtter udviklingen af den professionelle vejledning i samfundet,« siger hun.

Refleksion over egen praksis

Et væsentligt element i den norske model er, at karrierevejlederne ved hjælp af standarderne får overblik over egne kompetencer. Kvalitetsrammeverket stiller således et værktøj til rådighed, hvor den enkelte vejleder kan vurdere

egne kompetencer og dermed få indblik i, hvad næste skridt skal være i form af fx uddannelse eller kompetenceudvikling. Samtidig kan ledelsen af det enkelte vejledningskontor skabe sig et overblik over det samlede kompetenceniveau blandt medarbejderne.

Målet er nemlig kontinuerlig kompetenceudvikling.

»Et mål er også, at alle får en refleksion over egen vejledningspraksis og at der tales om kompetencer og etik kollegerne imellem. Der er for eksempel en model for etisk refleksion, som er med til at gøre de etiske regler og værdier mere synlige og levende blandt vejledere. For os er det vigtigt, at værdier ikke er noget, der ligger i en skrivebordsskuffe. De skal være levende og genstand for refleksion, så det har betydning for praksis,« fortæller Anne Holm-Nordhagen.

Trods de mere faste rammer for vejledningens faglige standarder, så har vejlederne fortsat frihed til at vælge metoder, men kravet er, at man er bevidst om sine kompetencer.

I Norge blev initiativet til kvalitetsrammeverket officielt taget af staten. Spørgsmålet er, hvad der skal til for at noget lignende kan ske i Danmark. Det har professor Rie Thomsen et bud på:

»I Danmark skal Undervisningsministeriet eller Uddannelses- og forskningsministeriet tage initiativet. De er resortministerier for centrale vejledningsinstanser som e-vejledning, den kommunale ungeindsats og Studievalg Danmark,« siger hun.

KVALITETSRAMMEVERKET FOR KARRIEREVEJLEDNING:

Det norske kvalitetsrammeverk for karrierevejledning skal være et helhedsorienteret system, som er bygget op om fire områder:

1. Kompetencestandarder
– professionel karrierevejledning
2. Karrierekompetence
– læringsudbytte af karrierevejledning
3. Etik
– principper og retningslinjer for god praksis
4. Kvalitetssikring
– kvalitetskriterier, indikatorer, evaluering, statistik og forskning